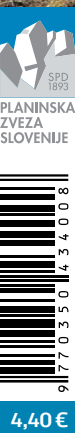

NAJSTAREJŠA SLOVENSKA REVIJA, KI ŠE IZHAJA

PLANINSKI

U E S T N I K

4
2024

GORSKI VELIKANI

Starejši planinci in gore

Z NAMI NA POT

V soseščini Storžiča

4,40 €

IZ PLANINSKE ZALOŽBE - IZDELEK MESECA MAJA

SMEH Z GORA, Dušan Škodič

Dušan Škodič, pisec zabavnih planinskih prigod *Smeh z gora*, bralce spomni na čas avtobusnih voženj do izhodišč, srečanj z obmejnimi graničarji ali iskanja družic na planinskih portalih. Dobršen del zbirke pa vseeno obravnava klasične planinske prigode in nezgode v planinskih kočah, ob nežnih srečanjih in prigodah z gorniškimi »poznavalci«. Zgodbe dopolnjujejo odlične ilustracije Milana Plužareva.

Format: 165 x 240 mm, 152 strani, integralna šivana vezava

CENA: V času od 1. 5. 2024 do 31. 5. 2024 lahko knjigo kupite po akcijski ceni s 40-odstotnim popustom: 11,94 €* (redna cena: 19,90 €*).

*DDV je obračunan v ceni. Stroške poštnine plača naročnik.

OSNOVE PLANINSTVA, Jože Drab

Za varnejše obiskovanje gora vam PZS priporoča priročnik *Osnove planinstva*. Sestavljajo ga teme, ki jih mora poznati vsak obiskovalec gora.

- Priporočila za varnejše obiskovanje gora (pravilna izbira in uporaba opreme, priprava na turo, poznavanje nevarnosti, vreme, prva pomoč, orientacija, tehnike gibanja).
- Predstavitev domačih in tujih gorstev ter njihov nastanek in zgradba, rastlinstvo, živalstvo in zgodovina gorništva.
- Predstavitev organiziranega planinstva pri nas ter pomen družabnosti.

VABLJENI K NAKUPU!

<http://trgovina.pzs.si>

I N F O R M A C I J E · N A K U P · N A R O Č I L A

PLANINSKA ZVEZA SLOVENIJE, PLANINSKA TRGOVINA PZS

NA SEDEŽU Ob železnici 30a, Ljubljana, v času uradnih ur
(v ponedeljek in četrtek od 9. do 15. ure, sredo od 9. do 17. ure, petek od 9. do 13. ure; odmor za malico 10.30–11.00).

PO POŠTI p. p. 214, SI-1001 Ljubljana

PO TELEFONU 01 43 45 684 v času uradnih ur brezplačna telefonska številka 080 1893 (24 ur na dan, vse dni v letu)

PO FAKSU 01 43 45 691

E-NAROČILA trgovina@pzs.si ali spletna trgovina PZS: <http://trgovina.pzs.si>.

SLOVENSKI PLANINSKI MUZEJ

Triglavska cesta 49, 4281 Mojstrana • telefon: 08 380 67 30 • faks: 04 589 10 35 • e-naročila: info@planinskimuzej.si

IZDAJATELJI IN ZALOŽNIK

Planinska zveza Slovenije

ISSN 0350-4344

Izhaja osemnajstega v mesecu.

Planinski vestnik objavlja izvirne prispevke, ki še niso bili objavljeni nikjer drugje.
124. letnik

NASLOV UREDNIŠTVA

Planinska zveza Slovenije

Uredništvo Planinskega vestnika

Ob železnici 30a, p. p. 214

SI-1001 Ljubljana

T: 01 434 56 90, F: 01 434 56 91

E: pv@pzs.si

www.planinskivestnik.com

www.pvkazalo.si

www.facebook.com/planinskivestnik

ODGOVORNI UREDNIK

Vladimir Habjan

UREDNIŠKI ODBOR

Emil Pevec (tehnični urednik), Marta Krejan Čokl, Zdenka Mihelič, Irena Mušič Habjan, Mateja Pate, Dušan Škodič, Tina Leskošek, Mire Šteinbuch

ZUNANJI SODELAVCI

Peter Šilak, Miha Pavšek, Andrej Trošt

LEKTORIRANJE

Marta Krejan Čokl, Mira Hladnik, Vera Šeško, Sonja Čokl, Darja Horvatič (korektorica)

OBLIKOVANJE

Mojca Dariš

GRAFIČNA PRIPRAVA IN TISK

Schwarz print, d. o. o.

Tiskano na NEO MATT papirju, Triglav papir

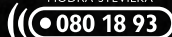
NAKLADA: 4200 izvodov

Prispevke, napisane z računalnikom, pošiljajte po elektronskem mediju na naslov uredništva ali na elektronski naslov. Poslanih prispevkov ne vračamo. Uredništvo si pridržuje pravico do objave ali neobjave, krajšanja, povzemanja ali delnega objavljanja nenaročenih prispevkov v skladu s svojo uredniško politiko in prostorskimi možnostmi. Mnenje avtorjev ni nujno tudi mnenje uredništva in PZS. Kopiranje revije ali posameznih delov brez privolitve izdajatelja ni dovoljeno.

Naročanje

Po pošti na naslov: Planinska zveza Slovenije, Ob železnici 30a, p. p. 214, SI-1001 Ljubljana, po elektronski pošti na naslov: pv@pzs.si ali po telefonu 080 1893 (24 ur na dan) in na naslovu: <https://clanarina.pzs.si/vestnik.php>.

MODRA ŠTEVILKA

Transakcijski račun PZS

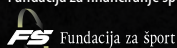
IBAN: SI56 6100 0001 6522 551

SWIFT: HDLSI22

DELAVSKA HRANILNICA D.D. LJUBLJANA

Naročnina 44 EUR, 68 EUR za tujino, posamezna številka 4,40 EUR, poletna številka 5,50 EUR. Člani PZS so upravičeni do 25 % popusta na letno naročnino Planinskega vestnika (33,00 EUR). Reklamacije upoštevamo dva meseca po izidu številke. Ob spremembi naslova navedite tudi stari naslov. Upoštevamo samo pisne odgovore do 1. decembra za prihodnje leto.

Program informiranja o planinski dejavnosti sofinancirata Ministrstvo za šolstvo in šport RS in Fundacija za financiranje športnih organizacij v RS.

FOTOGRAFIJA NA NASLOVNICI

Zapuščanje doma pod Zavižanom v jasnem jutru

Foto Teja Štefančič

Uredništvo Planinskega vestnika skrbno preverja vse članke in točnost v reviji objavljenih opisov poti, ki praviloma vključujejo opozorila na nevarnosti in možne pasti obiskovanja gora. Žal pa je vsak opis vedno subjektiven, poleg tega se objektivne težave na terenu lahko spreminjajo iz dneva v dan, celo iz ure v uro. Zato uredništvo revije in Planinska zveza Slovenije ne moreta prevzeti nobene odgovornosti za morebitne poškodbe ali materialno škodo, ki bi jih utrpel kdorkoli zaradi hoje in plezanja po gorah po navodilih iz te revije.

Ni prostora za starce

Od svoje rane mladosti se spominjam, da sem se gibal v gorah. V mlajših letih bolj po kucjih v okolici Ljubljane, po Šišenskem hribu in Rožniku, po Polhograjskih ter v Škofjeloškem in Cerkljanskem pogorju, pozneje tudi v visokogorju. Gibanje v naravi in gorah je bilo moji družini nekaj samoumevnega. Vse to je posledica očetove usmerjenosti v gore, ki je za seboj potegnila celotno družino. Z devetimi leti sem obredel Kamniško-Savinjske prvake, z desetimi sem stal na Triglavu. Saj ni bilo vedno lahko, včasih je šlo tudi na silo. Spomnim se, ko smo se v neki hladni zimi, kakršne danes v sredogorju komaj še poznamo, v debeli snežni odeji izgubljali nekeje v Polhograjskih, oče pa me je ves čas opozarjal, naj vendar dam roke iz žepov, kamor sem jih tlačil, ker me je tako zeblo. Danes vem, zakaj mi je to govoril, takrat pa mi ni bilo najbolj jasno. Da ne govorim o tem, s kakšnimi čevlji sem takrat hodil, ker pri hiši ni bilo veliko denarja za te reči. Pa smo vseeno preživeli, in ne le to – na to obdobje imam prelepe spomine. Obiskovanje gora sem potem nadaljeval in stopnjeval aktivnosti vse do tujih gora in premagovanja sten, pač v domeni svojih sposobnosti.

Ampak leta tečejo in ne prizanašajo nikomur. Če sem včasih letal po hribih kot norec, poln energije, je te z leti žal vse manj. Hribi so postali visoki, stene vse bolj pokončne. (Zanimiva misel pri tem je, da si v mladosti pogumen in pripravljen veliko več tvegati kot v starosti, ko postaneš ves boječ ...) Čeprav si včasih nočeš priznati, je pač dejstvo, da z leti za nek vzpon potrebuješ več časa, bolj se utrušiš, skratka manj si sposoben. Pred nekaj leti sva bila s sinom Mihom na Široki peči, od bivaka Za Akom do vrha in nazaj do doline v enem dnevu, in spomnim se, kaj sem si takrat rekel: ta gora me skoraj gotovo ne bo več videla, preveč je bilo naporno, preveč za en dan. Ko pa sem bil mlad, sem se na primer vzpel na vse tri Rokave v enem dnevu!

Če si torej priznaš in spoznaš, da ne gre več tako kot nekoč, si že na dobri poti, da si postavljaš cilje, ki si jih pač sposoben doseči, a pri njih še vedno uživaš, če si vse življenje hodil po gorah. Težava je večja, če tega nisi počel in si se začel s hribolazenjem ukvarjati v zrelejših letih. Kajti če vse življenje hodiš po gorah, boš le zmanjšal tempo in zahtevnost, pri čemer ti vseživljenjsko gibanje še kako pomaga pri motoriki in sposobnosti gibanja. Če se naučiš pravilne tehnike plezanja v mladosti, tega ne boš nikoli pozabil, le nekaj časa boš potreboval, da se spet *uplezaš*, če si si privoščil premor. Če si svoje čase prelezel večino slovenskih dvatisočakov, potem jih boš nekaj sposoben tudi na stara leta. O tem pišemo v temi meseca, kako lahko v zrelih letih še kaj postorimo v hribih, na kucjih ali pa tudi v visokogorju. Tema, ki jo je sprovcirala urednica Mateja, je uredništvo dobobra nasmejala, samo če se spomnim imen, s katerimi sem jo v zapisniku zavedel: seniorji v gorah, starci v gorah, starostniki in gore ... Mislim, da je tema primerna in bo mnogim prišla prav, saj je naših bralcev med zrelo in starejšo populacijo največ.

Nisem nikakršen strokovnjak, se mi pa zdi, da se še kako pozna, če hribolazenje neguješ vse življenje. Miha mi je povedal, da je na spoznavni turi za alpinistično šolo opazil, da nekateri tečajniki niti hoditi ne znajo najbolje. Tudi hoje se moramo naučiti! V gorah je pa to zaradi varnosti še kako potrebno. Že v mladih letih sem zašel v brezpotje, torej v svet, kjer ni uhojenih poti, kjer moraš paziti na vsak korak, v strmih travah, med razbitimi balvani, v drobnem šodru, na drsečih ploščah ... Vse to te utrdi pri zanesljivosti hoje. Prepričan sem, da si s tem bolj varen tudi v primerih poledice v dolini. Če si torej v dilemi, kdaj bi se lotil hribov, če si jih želiš, se jih loti takoj – kolikor ti pač čas dopušča. Če razmišljaš takole: zdaj študiram, nimam časa, v službi je na vrsti kariera, ko dobiš družino, skrbiš za otroke in ostarele starše ... in pač ne gre, ker ni časa. Ko pa imaš končno čas, je najboljša doba za hribe že mimo! Tudi v časih, ko nisi več mlad, je možno obiskovati gore. V kolikšni meri, bo odvisno od tega, koliko si sposoben, pa tudi od tega, koliko si se gibal vse življenje. Rado Kočever, o katerem smo pisali v prejšnji številki, je kolesaril še po devetdesetem letu. Kako to? Ja, svoje čase je bil *živa mišica* ...

Vladimir Habjan

Opomba: *Ni prostora za starce* (angleško *No Country for Old Men*) je ameriški triler (2007), ki temelji na romanu *Ni dežela za starce* Cormaca McCarthya (2005).

**1 Uvodnik
Ni prostora za starce**

Vladimir Habjan

**4 Starejši planinci in gore
Usak dan je darilo**

Mateja Pate

**10 Starejši planinci in gore
U gore tudi v jeseni življenja**

Petra Zupet

**14 Starejši planinci in gore
Kaj je pomembnejše
starejšim, kaj mlajšim**

Zdenka Mihelič

**17 Spomini na stare čase
Žigi v planinskih kočah**

Franc Temelj

**18 Interjuju
Pogovor s Krzysztofom
Wielickim in Leszkom
Chichyjem**

Mire Steinbuch

**24 Uezne poti
Aprilsko doživetje na Ulebitu**

Teja Štefančič

**32 Interjuju
Pogovor z Dušico Kunaver**

Vladimir Habjan

**37 Z nami na pot
U soseščini Storžiča**

Irena Mušič Habjan

**41 Kolesarski dolomiti
U čarobnem objemu
dolomitskih vršacev**

Mitja Peternel

ALPINIZEM

45 Kirgiški Yosemite

Urša Kešar

POSEGI V NARAVO

48 Drevesna zgodba

Mojca Volkar Trobevšek

INTERJUJ

50 Andrej Jež

Marta Krejan Čokl

ZGODOVINA

54 Novi znak ZGUS z letnico 1877

Dušan Polajnar

ZGODOVINA PLANINSTVA

57 Tudi o koči na Polhograjski Grmadi

Dušan Škodič

VARNOST V GORAH

60 Kako do varnejše hoje v gorah

Mire Steinbuch

STRIP

65 Ilegalni planinski klub Krpelj

Ažbe Polšak

ZGODBE IZPOD HIMALAJE

66 Skrivnostna pokrajina

Matjaž Čuk

DOŽIVETJE

70 Lepota, ki ji je kos le malokaj

Vid Legradič

ZDRAUJE

72 Bolezen s številnimi obrazi

Petra Zupet

74 PISMA

74 PLANINSKA ORGANIZACIJA

76 U SPOMIN

**USEBINE USEH
PLANINSKIH VESTNIKOV
OD LETA 1895 DALJE NA
WWW.PUKAZALO.SI**

Naročilo na Planinski vestnik

Brezplačna številka
24/7: 080 18 93
01 43 45 684
trgovina@pzs.si
Ljubljana, Ob
železnici 30a